

ЕПИСКОП РАШКО-ПРИЗРЕНСКИ

www.pravoslovo.net

Свети архијерејски сабор Српске православне Цркве у току свог редовног годишњег заседања, у времену од 19. до 30. маја 1957. године, за епископа Рашко-призренске епархије изабрао је протосинђела Павла (Стојчевића), тадашњег сабрата манастира Раче, који се у то време налазио у Атини на усавршавању богословских студија.

Наречење епископа Павла било је 21. септембра исте године у Саборној цркви у Београду, у присуству тадашњег патријарха српског Викентија и још пет епископа: браничевског Хризостома, пакрачког Емилијана, зворничко-тузланског Лонгина, жичког Германа и захумско-херцеговачког Владислава.

А сутрадан, 22. септембра 1957. године, такође у београдској Саборној цркви, извршена је свечана хиротонија, коју је обавио патријарх Викентије, са епископима пакрачким Емилијаном, зворничко-тузланским Лонгином и жичким Германом.

По хиротонији и Светој литургији, Његова Светост патријарх српски Викентије поздравио је новог епископа Павла, следећим речима:

„Преосвећени и драги брате Павле,

Пресветом и неиспитаном вољом Божјом, Који Сам бира и призива иомазанике Своје, избором Светог архијерејског сабора Српске православне Цркве, одређен си, преосвештени брате наш, за епископа древне епархије Српске православне цркве, Епархије рашко-призренске.

Благодаћу Пресветога и Животворнога Духа и полагањем руку мојих и браће архијереја, постао си малочас епископ и целе Православне Цркве и посебно Српске православне Цркве.

Данашњим даном измењен је цео твој живот. Ти си се до сада у манастирској тишини бринуо за спас своје душе и за морално и духовно усавршавање. Света Црква позвала те је из те твоје тишине и намеће ти нову бригу. Бригу о људским душама. Данашњим даном престајеш бити свој. Данас постајеш роб своје дужности, од данас твоја брига има бити управљена не само на спас душе своје, већ и на спас душа верних. Ти који си до сада био добар послушник старешине манастира и старије браће, постао си високи послушник свете Цркве и послушник свога стада, постајеш свима све. Ја се са осталом браћом архијерејима молим Богу да као епископ останеш исто тако добар послушник Цркве и свога стада какав си био до сада у својој тишини.

Никада Црква није била у повољном положају. Увек је имала своје невоље и тешкоће. То је сасвим природно. Јер човек је одмах после свога створења

показао непослушност Према Богу и у томе је човечанство и поред велике милости Божје и добротинства остало доследно.

Због тога ми пастири и проповедници речи Божје морамо остати истрајни и непоколебљиви у поучавању наше пастве и старати се о душама које су нам поверене.

Данас ти, драги брате наш, предајем жезал пастирства архијерејског. Жезал је символ власти. Али и символ одговорности; коју дугујемо Пастиреназначнику нашем Господу Исусу Христу. Предајући ти жезал управљања, ја ти желим да тај жезал буде крма кормилару за управљање духовног брода који се налази на узбурканој пучини. Ја ти желим да овај жезал буде заштита твога стада.

Предајући ти жезал прављенија, завршујем са речима апостола:

'Паси стадо Божје које ти је предато и надгледај га не силом него драговољно и по Богу буди углед стаду и када се јави поглавар пастирски, примићеш венац славе који неће увенути' (1.Пет. 5, 2-4). Амин."

По преузимању жезла из руку Његове Светости патријарха српског господина Викентија, Његово Преосвештенство епископ рашко-призренски господин Павле одржао је своју **прву архијерејску беседу**, у којој ће изнети како схвата епископску дужност, али и поближе предочити неке од деоница пута којег је прешао до задобијања владичанског достојанства:

„Ваша Светости,
преосвећена у Христу браћо архијереји,
браћо и сестре,

Прва наша мисао, на почетку сваког новог дана и на почетку сваког нашег рада, нека буде мисао о Богу. И прва наша реч, на почетку сваког новог дана и сваког нашег рада нека буде реч у славу и хвалу Њему, једноме у Тројици Богу: Оцу, Сину и Духу Светоме.

Зато и прва моја мисао данас, овог свечаног момента када из руку Ваше Светости примих овај жезал као символ архијерејске службе Богу и Цркви Божјој, нека се уздигне до престола Његова, и прва моја реч нека буде: Господе, слава Ти! Господе, помози! Господе, благослови! Слава Ти! јер слава само Теби припада, само Твоме величанству, Твојој мудрости, Твојој правди; но изнад свега Твојој бесконачној доброты, Оче наш! Због ње се уздамо и у Твоју помоћ без које ни почети ништа добро не знамо и не можемо; и у Твој благослов, без кога сав наш труд и рад неће бити ништа друго до зидање на песку, које ће се срушити чим падне прва киша, надођу реке и дуну ветрови (Мт. 7, 27).

Само, дакле, тако: везујући сваку своју мисао, свако своје осећање, свако своје дело за силну руку Божју, ми ћемо, браћо и сестре, остварити смисао свог постојања уопште, а појединачно: наћи увек прави Пут на свим раскрсницама и

беспућу живота, помоћ у невољи, утеху у тузи, мир кад се у бурама овог света узнемири и уплаши срце наше. Наћи ћемо, најзад, отворена врата небеска кад се за нама последњи пут затворе врата земаљска и чути блажени глас Господара и Оца: „Добро, слуго добри и верни! У малом си био веран над многима ћу те поставити, ући у радост господара свога" (Мт. 25, 23).

Потребу за Божјом помоћи и благословом хришћанин осећа увек, сваког момента, но нарочито у време каквих особитих збивања, или у потреби да донесе какву важну одлуку, да предузме неки одговоран посао који захтева пажњу и снагу какве он у себи не види и не може наћи. У таквом положају налазимо се данас ја, суочен са свом озбиљношћу и одговорношћу службе архијерејске, па још у времену овако мало лако као што је ово у коме живимо.

Знао сам и пре како је узвишена тајна свештенства и како треба да је узвишен свештеник да би је био достојан. Њоме се он уздиже на висину сарадника Божјег „на Божјој њиви, Божјој грађевини" (1.Кор. 3, 9). Кроз њу верни добивају благодатне дарове задобијене Господом Исусом и предане Цркви Његовој, без којих нема спасења. Јер, кад нико ко не буде крштен не може ући у царство небеско (Јов. 3, 5), нити може имати живота вечног ко се не причешћује (Ј. 6, 54), нити ико може бити разрешен од греха без тајне исповести (Мт. 18, 18), а то све, по речима св. Јована Златоуста, бива рукама свештеничким, онда заиста, како даље вели исти св. отац, оно „што свештеник доле чини, то Бог горе утврђује и одлуку слугу својих потврђује Господар".

Ипак, то се никада не може сагледати ни осетити у свој својој поражавајућој и устрашујућој озбиљности док се човек сам не приближи светињи тајне и не стане лице у лице с њом. Тада се несравњиво друкчије разумеју речи Господње о добром пастиру који душу своју полаже за овце (Ј. 10, 11); о љубави према Њему као главном услову за управљање стадом: „Љубиш ли ме?" најпре - онда „паси овце моје!" (Ј. 21, 15). Тек тада се осети шта од нас очекује Господ Исус кад вели: "Тако да се светли светлост ваша пред људима, да виде ваша добра дела и прославе Оца нашега који је на небесима" (Мат. 5,16), јер „ви сте светлост свету, ви сте со земљи" (Мт. 5, 13, 14). Само собом тада бива јасно колико смо ми лично одговорни за свако зло у свету. Наиме, ако се на земљи не прославља него хули име Божје, није ли то због тога што се не светли светлост наша пред људима, што нисмо светлост свету? Кад овакво питање може и шреба да постави себи сваки хришћанин, колико пре треба да га себи постави јереј? Колико тек пре архијереј? Тада се осети потпуно тежина погледа с неба и земље упртих у пастира који усамљен, испред свију мора да предњачи и својим примером да показује прави, но уски пут који води у живот (Мт. 7, 14). Пример, то се тражи од њега: „Буди пример вернима у речи, у живљењу, у љубави, у вери, у чистоти" (1.Тим. 4,17). Тек тада сагледа какво се од њега захтева знање, каква побожност, какво старање за поверене душе, каква одговорност за сваку од њих." Какве само

морају бити руке онога који „уздиже жртве на небески жртвеник, свештенодејствује заједно с Христом" (Св. Григорије Богослов). „Какав ли језик изговара речи Божје" (Св. Ј. Злат.)

И што је најважније: сви ови захтеви нису неостварљив идеал, недостижан за смртне људе. За њима стоји непрегледан број светитеља у свим нараштајима, у свим народима који су све то до последње јоте испунили. Да оставимо на страну божански Пример Небеског Пастира, Господа Исуса Христа, или превисоке примере апостола, нарочито апостола Павла који је пастирском стварношћу високо превазишао захтеве које је од других тражио. Да не споменемо ни мноштво светих јерараха који подражавајући Великог Пастира као пресјајне звезде светле са свода историје цркве православне, светитеље као што су: св. Игњатије Богоносац, Николај Мирликијски, Атанасије, Василије Велики, Јован Златоуст, Григорије Богослов и толики други; ко би их све могао избројати? Но од свега овог мноштва „сасуда избраних" да споменем само једног јединог, оног чији ми је духовни лик од најраније младости најјаснији и, ако смем рећи, најсветлији. Верујем да је то и вама. Још као сасвим мало дете, пре поласка у основну школу, ја сам о њему чуо, његов лик видео и у души његово дело осетио. Верујем да се то десило и вама.

Празник је св. Саве, који се онда - пре тридесет и више година - прослављао у цркви и школи. Школска деца и старији били би најпре на целој служби у цркви, а затим би с појањем, крстом и барјацима дошли у школу. Нас дечицу извеле би, својим дрхтавим рукама, наше старице баке мало раније из цркве и повеле школе. Била је љута зима: нама најмлађима и њима најстаријим било је неопходно да се огрејемо. Школа је украшена зимзеленом и белим, везеним пешкирима. Напред, високо на зиду, велика икона с венцем од бршљана. На њој светитељ у златотканим одежама: једном руком држи отворену књигу, другом благосиља. Око главе му широк златан круг. „Ко је оно, бако?" запитало би које од нас деце. „Оно је свети Саво, синко" - одговорила би бака. „А зашто има онакво одело?", настављали би ми неуморно с питањима. „Зато што је он био владика." - „А зашто има онај сјајни круг око главе?" - „Е, зато што је он светитељ. Само светитељи оно имају." - „Тако, дакле! То је свети Саво. То је владика. Владика, значи, у златном оделу, високо изнад свију једном руком благосиља, другом држи Јеванђеље, а око његове главе светли, златни ореол светитељски" - закључили би ми својим дечјим умом. Споља се чуло појање. Долазили су старији из цркве. Наша питања и наше мисли би се прекидале. Школа се напунила. Свештеник је осветио водицу и кољиво, ђаци су певали и рецитовали, но од свега тога ја сам мало чуо и видео. Сва моја пажња била је прикована на зеленим венцем украшену икону св. Саве и чудесан лик његов. У једном моменту засјало је сунце и пало на икону светитељеву. Златни ореол синую је и, мени се чинило, осветлио цело наше у снег завејано село, школу и све нас у њој. И од те светлости која је долазила од свете главе светог владике било

је, тог тмурног и мразног зимског дана, свима нама скупљеним онде под његовом иконом, светло и топло и радосно.

Ја сам доцније чуо и дознао много више о св. Сави и његовом многоструком раду. Све то говорило је: Тек кроз њега српски народ нашао је стварно себе - јер је њиме стварно нашао Христа; њиме је он приведен Христу и њиме до данас стоји пред Христом. Народ ово осећа и зна: он духовно и сад живи од духовног наслеђа св. Саве; под његовим пастирским руководством он је пребродио све невоље које су га сналазиле, пребродиће и оне које га сналазе и које ће га још снаћи. Он само таквог пастира разуме и жели. Зашо у својој православној свести увек на исти начин спрема дочек сваком свом новом пастиру и архипастиру. Смерно му приноси икону свог светитеља са речима Св. Писма уцртаним испод ње: „Такав нам је требао архијереј: свет, безгрешан, чист, одвојен од грешника" (Јевр. 7, 26). Такав: чија служба Богу и Цркви значи благослов за народ; који чврсто држи еванђеље и чврсто се држи еванђеља; који светошћу свог живота светли и просветљује, проповедајући тако Христа и онда кад престане да Га проповеда устима. Да, Такав нам треба архијереј!

Суочен са оваквим пастирством и оваквим пастирима, па присиљен да тим мерилом измери своју душу, ко да не осети жалост, страх, очајање, што је мерен и измерен и нашао се лак. Лак и сиромашан у свему ономе чиме су они богато украсили светлу одежду свештеничку којом су били огрнути. Па кад су многи од тих светила, стављени пред тајну свештенства, осећали се „недораслим за тај степен" (Св. Сава), своју душу „слабом и незнатном" (Св. Ј. Златоуст), и себе „много нижим од светог дела служења Господу" (Св. Гри. Богослов), у шта могу да се поуздам ја, чиме да се утешим, чиме оснажим? Не собом, свакако, и својим слабостима. (Да сам се у себе мислио поуздати, ја се ове службе никада примио не бих). Но једино вером у Господа Исуса, Пастира Доброг, који је добровољно пошао на крст за сваког од нас, па дакле и за мене. Зар ће ме, онда, осшавити без своје помоћи Он чија се сила у немоћи показује потпуно (2.Кор. 12, 9); и без свог руководства и благослова кад, по Св. Писму, од тога управо зависи добро управљање народом Његовим. Још са вером у помоћ светитеља Саве који се увек бринуо да Христовом истином просвети цео род свој; како да заборави онда део рода свога, нас, верну своју паству у крају где се родио и одрастао? Још са вером у помоћ светог „Честитога Кнеза" који се такође тамо у оном крају борио и изборио ону страшну и славну духовну борбу за царство небеско. Ево до данас, народ који се са својим кнезом тада „приволео царству небескоме" одолевао је сјајно саблазни: задобити свет, а изгубити душу. Верујем да ће и нас свети кнез, с осталим светитељима чије мошти и гробови леже у крају где треба да пођем, знати умудрити и оснажити да у борби између привременог и вечног не претрпимо пораз онде где су они однели победу. Уздам се и у мудре савете Ваше Светости и остале старије у Христу браће архијереје; у подршку вас браћо свештеници, саслужитељи Цркве Христове. Уздам се такође и у молитве свију

вас осталих, браћо и сестре. Кад је св. апостол Павле не једанпут имао потребу у молитвама верних, како ја да не замолим вас „да ми помогнете у борби молећи се Богу за ме" (Римљ. 15, 30). Макар само данас и макар само једном молитвом од свега три речи: Господе, буди милостив! А милостиви Господ Исус, молитвама својих светих, да вас благослови „сваким благословом духовним, с неба" (Еф. 1, 3), да се „једнодушно борите за веру у еванђеље и да се ни у чем не плашите од противника" (Фил. 1, 27), него „да живите као што се пристоји пред Господом и будете му у свему по вољи" (Кол. 1, 10); „прави и чисти, деца Божја без мане" (Фил. 2, 15); да би „у онај дан" (2.Тим. 1) страшни, кад Господ дође, могли се одржати и стати у лик светих изрода нашег у небеском царству Христовоме. То нека буде мој први благослов вама и свима верним синовима и кћерима Богом чуване Епархије рашко-призренске.

Нека и последња наша мисао, на крају сваког дана и на крају сваког рада, буде мисао о Богу. И нека последња наша реч, браћо и сестре, на крају сваког дана, сваког рада, сваког разговора и целог живота нашег буде: Господе, слава Ти и хвала за све! Амин.

Јован Јањић, *Будимо људи* – реч патријарха Павла